

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvoli frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrišnjega praznika izide prihodnji list v petek.

Nemško šolsko društvo in slovensko narodno šolstvo.

II.

Da nam pa nemško šolsko društvo kljubu „Šolskej matici“ zna vender le škodovati, ako ga ne zatrema, ali vsaj njegovo delovanje omejimo, je lebko razumljivo. Obstanek tega društva sploh je uže kričen, ker ono meri na našo narodno smrt — vsakdo namreč uže pozna nemčurske fraze, da ono društvo hoče le braniti nemško narodnost, katere itak nikdo ne napada — a obstanek in bramba naše narodnosti nam je v temeljnih zakonih samih od svitlega cesarja samega zagotovljena. A čuditi se moramo, da vlada celo v sedanjem delovanju tega društva ne vidi nič nepostavnega in nevarnega, in vender mora tega delovanja neizgibni nasledek biti popolen pad vsega učiteljstva in šolstva. Ali si pa to tako mislimo, da vlada na navidezno nedolžnih in pravičnih pravilih tega društva nij imela ničesar grajati, in da jej je pravo, dejansko delovanje tega društva povsem neznano.

Vender bode težko stalo, to društvo celo zatreći, toda, ako se mu uže dovoli, da z lastnimi troški ustanavlja nemške privatne šole in knjižnice po slovenskih krajinah in šolah, toliko pa vsaj moremo in moramo doseči, da se imenovanemu društву odločno prepové, javnim, to je od države z našimi troški plačanim učiteljem dajati kakeršnikoli nagrad za uspešno ponemčevanje, in narobe, učiteljem, take nagrade sprejemati, da se nadalje vsem šolskim nadzornikom in šolskim oblastnijam strogo prepové, s tem društvom stati v kakeršnjekoli zvezi, ter njemu in germanizaciji na korist posilno — po-

sredno ali neposredno — vplivati na učitelje, (da se pa to sedaj godi, za to nam ne manjka dokazov). Na to bi se naj strogo pazilo, in vsi, ki bi proti tej prepovedi ravnali, ostro kaznovali in ako bi treba bilo, celo od službe odstavili.

Nemščina je v naših ljudskih šolah res, — in to po krivici — učni predmet, (po nekaterih celo učni jezik), a iz tega ne sledi, da sme javni učitelj od privatnega društva prejemati nagrad, da njegovim nakanam služi, se postavljenu učnemu črtežu izneverja, ter jedino nemščino goječ, materin jezik otrok in druge predmete zanemarja.

Res žalostno bi bilo, ko bi smelo državne učitelje in državne ljudske šole — brez ozira na njih pravi vzvišeni poklic in smoter — privatno nemško društvo samovoljno porabljati za svoje zlobne namente — kot ponemčevalce iu ponemčevalna torišča!

Žalibog, da se pri nas sploh še sedaj na zdravo pedagogiko vseh narodov in vseh časov malo ali nič ne ozira, tako, da naše ljudske šole še sedaj niso to, kar bi biti morale, a vender smo še potrpljivi, ker vemo, da je težko bolno telo najedenkrat ozdraviti, in ker upamo, da se bodo te stare rane vender le zacetile. A z vsemi močmi moramo zabranjevati nove rane, koje nam naši nasprotniki prizadjeti skušajo!

Naši poslanci so torej prošeni, naj smatrajo za jedno prvih svojih nalog, da se v zvezi z našimi prijatelji v državnem zboru z vsemi močmi prizadevajo, tem žalostnim razmeram kmalu konec storiti, ter ne odjenjajo prej, da se bode nepostavno delovanje nemškega šolskega društva vsaj v zgoraj omenjenem smislu omejilo!

In mi Slovenci ne pozabimo, da v narodnej šoli leži vsa naša bodočnost, da z narodnimi šolami mora propasti tudi naša narodnost. Bodi nam torej odslej narodno šolstvo in njegova povzrida prva skrb! Volimo v ta namen vselej značajne slovenske

može v okrajne šolske svete in za poslance, pogajajmo se neustrašeno in neumorno za našo narodno ravnopravnost kakor v uradih, tako tud v šolah, opazujmo zvesto skrivno delovanje nemškega šolskega društva in pred vsem: osnujmo si svojo „Šolsko matico“!

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 1. februarja.

Ker je komaj vlada pokazala, da bi morda naposlед vender le tudi Slovanom hotela pripomoči do naravnih pravic, vikajo zopet ustavoverni listi, da je **nemštvu v nevarnosti**: a nij jim dovelj, da to bedasto razširjajo po svojih listih, pošiljajo tudi v vnanje liste članke, v katerih se govori, da Slovani v Avstriji hočejo priti per ardua ad astra, da hote popolnem za se vindicirati vladarstvo. Ker se torej Slovenci, Čehi, Poljaki ne hoteli popolnem vreči v žrelo nemškim volkovom in ker se ne pustej mirno kakor jagnje vleči v mesnico, očita se jim uže, da vindicirajo vse vladarstvo za se. Kaj tacega govoriti more le oni, kateremu je sovraštvo do Slovanov popolnem zatemnilo um, da ne loči več pravice od krivice. Slovanov pa taki bedasti glasovi ne bodo motili zahtevati jednakopravnosti.

Nekaj dnij sem čuje se po listih glas, da misli vlada akcijo na Jugu razširiti, da bode v to treba novih vojnih čet, novega kredita. Ta kredit pa se bode dovolil vojnemu ministru, a nekateri listi se uže zdaj pečajo z vprašanjem, kaj potem, ko se uduši vstaja. Tako piše n. pr. „Pesti Naplo“: „Zahteva se od nas osem milijonov goldinarjev. Delegacije jih bodo nedvojbeno dovojile; a neogibno vprašanje je: Če bodo naše čete pomirile vstajo — za kar pa osem milijonov ne bode zadostovalo — quid tunc? Mi ne vprašamo, kako se nam hoče Bosna vojaško ohraniti. Ne! Mi hočemo vedeti, kaj se bode zgodilo politično z okupiranimi deželami; ker imamo pravico zahtevati to, ker prinašamo žrtve.“

Natankih poročil o razširjenji vstaje in o moči vstašev nij, a kolikor možno natanko poročilo pri-

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Málövrh.)

Prva knjiga.

IX.

(Dalje.)

Samo v tem bila sta si slična: imela sta oba jako rujavko kožo; toda v Valentini Mihajlovnej delala je ta boja kože nje roke in ramena še divnejša; — v njenem bratu izpremenila se je ta boja v ono, katero olikani ljudje imenujejo bronovo, v katerej pak pravo rusko oko veliko sličnost z barvo novih škorenj najde. Vrh tega imel je Markelov kodrave lase, kljukast nos, debela ustna, suha lica, izsušeno telo in žilave roke. Sploh bilo je v njem vse žilavo in izsušeno, njegov glas doneč, govor oster, v kratkih, raztrganih stavkih; pogled mu je bil temán — izgledal je kratko povedano: ko prav srdit kolerik. Pri mizi, jedel je le malo, delal je skoro ves čas kroglice iz kruha, in sem ter tja pogledal na Kolomejceva, ki se je bil ravno iz mesta povr-

ni, kjer je gubernatorja obiskal in že njim o nekej zanj vrlo važnej stvari, o katerej pa še do zdaj niti črhnili nij, govoril in zdaj gubernatorja v zvezde koval.

Sipjagin ga je tudi zdaj, kakor vedno, pošteno obriral; smijal se je pak vender zavoljo Kolomejcevlevih anekdot ter dobre volje rekел: „qu'il est un affreux réactionnaire.“

Kolomejcev zagotavljal je svoje slušatelje, da se mu priimki, katere dadó kmetje — „oui, oui! les simples mongiks“ — odvetnikom, prav dopadajo. Zovejo jih „bavkače in revsalce!“ „Bavkači in revsalci!“ ponavljal je navdušeno: „ce peuple russe est délicieux!“ — Nato povedal je, kako je nekoč, prišedši v neko šolo, stavil učencem vprašanje: „Kaj je to struthio camelus?“ — in ker mu nihče, niti sam učitelj nij mogel na to odgovoriti, vprašal je dalje: „Kaj pa je pytecijum?“ ter navel starega ruskega basnopisca verz: I Pyticij, slaboumnii, predstavljač divjih živali!“ ... In tudi na to mu nihče odgovoril nij. — Zdaj naj pa še kdo za ljudske šole govoril!“

„Dozvolite mi,“ rekla je Valentina Mihajlovna, „jaz v istini ne vem, kakšna stvorenja so to.“

„Milostljiva gospá!“ vzkliknil je Kolomejcev, „vam takšnih stvari niti treba nij znati.“

„Za Boga, čemu je pa potem to ljudstvu znati treba?“

„Bolje je, da se kaj tacega nauči, nego da kaj o Proudhonu ali celo Adamu Smitu kaj čuje.“

Tu izjavil se je zopet Sipjagin veleč, da je Adam Smit jeden največjih mislecev, in da bi vrlo koristno bilo, ako bi se človek njegovih principij ... (tu nalil si je kupico vina, zvanega château d'Iquem) uže z materinim mlekom ... (pri teh besedah duhal je vino) ... nasesal. — Zdaj izpil je kozarec. Kolomejcev storil je isto tako ter potem vino jako hvälil.

Markelov se niti zmenil nij za besedičenje petrogrškega kamerjunkera ter damo, nekaterekrati Neždanova začudeno pogledal. Skoro da je, igrajoč se s krogljicami iz kruha, jezičnega gosta v nos zadel . . .

Sipjagin brigal se je malo za svojega svaka; tudi Valentina Mihajlovna nij že njim govorila; — videlo se je, da ga oba, gospod in gospa, smatrata posebnežem, katerega ne kaže razsrditi.

Po obedu šel je Markelov v biljardno sobo, da

naša „N. W. Tgbl.“ iz Mostara: 1. V Herzegovini: Davidović s 450 možmi mej Fočo in Stolcem. Oboroženi so vsi z Martinijevimi puškami, razen tega imajo majhen gorski top. Na severu od Bileka je Osman beg Tanović z okolo 200 možmi; orožje je večjidel staro, streliva malo. Pri Nevesinji stoji okolo 650 mož, slab oborožen pod poveljništvo vojvoda Mihajla Vojnića. Pri Kamenu je 80 mož; kdo jim je poveljnik, se ne vše. Vkljup 1380 mož. Razen tega delajo to okolico nevarno številne pariske čete. 2. V Bosni: V tej provinciji je ognjišče vstaje v dolini Železnice, južno od Sarajeva. Vstašev je okolo 1800 mož. 3. Krivošije: Število upornikov znaša okolo 1600 mož, ki imajo dobre Martiničeve puške. Od teh je 800 mož v okolici Ledeneice pod poveljništvo Petra Lamečica, 100 mož v okolici Ubelj, pod poveljništvo Tome Lipovca. Vkljup je blizu 5000 mož. — „Agramer Zeitung“ ima naslednji telegram iz Trebinja od 31. m. m.: Dva bataljona pešpolka Schmerling zadebla sta v 28. dan t. m. v jutro na Nedreveških višinah pred Mostarom na 500 tu utaborenenih vstašev. Dve kompaniji sta prijeli vstaše. Vstaši bezali so v mesto, kjer so se vstavili pri zidanem mostu, kateri pelje čez Trebiško. Po deset minut trajajočem boji zbežali so vstaši, zapustivši 200 mrtvih in 53 ujetnikov. Od naših je bil 1 častnik in 6 mož težko, dva pa lehko ranjena.

Vnanje države.

Predvčeranjim odpri je grški kralj zbornico s prestolnim govorom, v katerem naglaša, da so vlade sklenile iz uzrokov splošnih evropskih interesov nekatere modifikacije v Berolinskej pogodbi. Grška vlada, dejal je kralj, sprejela je to modifikacijo, uvidevša, da se splošnim željam ne more ustavljati. Prestolni govor tudi naglaša, da se bodo preprije mej Turčijo in Grško mirnim potom poravnali.

Iz grške dohajejo vedno bolj vznemirljivi glasovi. Specijalni urádniki v okrajih Clare, Limerick in Cork poročajo o nevarnih konspiracijah. V 6. t. m. sešlo se bode obilo število Ircev v Londonu in tu se bodo posvetovali, kako Angliji pripraviti zunaj komplikacije, da bi potem oni imeli svobodne roke.

Angleži, kakor znano, demonstrirajo proti Rusiji zaradi preganjanj židov; Gladstone pa se neče udeleževati teh hujskanj. To strašno болi sovražnike Slovanov. Na vso moč si prizadavajo dokazati Gladstonu, da se mu bodo tla omajala, če ne stopi proti Rusiji, da bode zvezda njegove slave kmalu zašla.

Francozzi dobili so zopet novo ministerstvo, na čelu mu Freycinet. Tako ima Francoska zopet vlado, v katero sme staviti najboljše nadene, če se ozira na teh mož prošlost. Imena, kakor Freycinet, Leon Say in Ferry znamenita so imena v francoskej zgodovini in zanašati se sme, da bode to novo ministerstvo nadaljevalo od Gambette nastopljeno pot; a bode pa tudi moglo doseči od Gambette postavljeni cilj, to je vprašanje. Novemu temu ministerstvu odrekati se ne more sposobnost in energija in poleg tega pomisliti se mora, da to ministerstvo nastopa za krepkim, vztrajnim, neomahljivim ministerstvom Gambettinim, katero niso vrgli neupogljivi nasprotniki, marveč omahljiva masa, sestavljena iz različnih elementov. In res nekateri listi novemu temu ministerstvu prorokujejo uže pri porodu kratko življenje — in teh listov misel je, da potem zopet pride na krmilo Gambetta.

popušči lulo tabaka, Neždanov je pak šel v svojo sobo. Na hodniku srečal je Marijano. Hotel je mimo nje iti, ali ona ga je ustavila.

„Gospod Neždanov,“ povzela je zvenčim glasom — „naposled mi je vse jedno, kaj o meni mislite; ali vendar mislim, da je . . . da je . . . (pravi izraz jev nij prišel na pamet) dostoju vam reči, da, ko ste me denes z gospodom Markelovim v gozdu videli . . . Recite mi, ali niste si mislili: zakaj sta prišla oba tako v stisko in čemu sta semkaj prišla; gotovo k rendez-vousu?“

„Res, nekako čudno se mi je videlo . . .“ začel je Neždanov.

„Gospod Markelov,“ segla mu je Marijana v besedo, „me je snubil — a jaz sem mu odrekla. To je, kar sem vam hotela reči; in zdaj . . . zdravstvujte . . . In — mislite o meni, kar koli vam drago.“

Obrnila se je od njega ter brzim korakom po hodniku odšla.

Neždanov vstopil je v svojo sobo, sedel k oknu in tu dolgo ves zamišljen sedel. „Kako čudna je ta devojka — čemu ta neprošena odkritost? Kaj neki to pomeni? — Je li to morda želja, ori-

Nemški državni zbor se je včeraj zaprl, in zdaj bode zboroval pruski deželní zbor.

Dopisi.

Iz vrhniške okolice 30. jan. [Izv. dop.] Vrhniška naša čitalnica razvija sredi zime lepo pomladansko življenje! Po domorodnej uslugi gospoda Fr. Kotnika zadobila je krasne in ukusno urejene prostore, odbor vrlih mož pripravil jej je klavir v last, dosegel s trudoljubivostjo, da se je število udov znatno povečalo ter sploh šel jadrno na delo. Dobra volja vse premaga, — in čitalnica naša živi zdaj krepko in častno! Sinoči bil je drug lep večer v tem letu. Na čitalnično zabavo sešlo se je bilo z Vrhniko, iz Borovnice in Ljubljane precejšnje številce izbrane gospode, ki pa vendar nij bila v tistej meri „izbrana“, da bi prezirala ljudi boj priproste, ki bi se tudi udeležili veselice. Zakaj da priprtega vrhniškega naroda skoro nič bilo videti nij, tega ne vemo, — ali znano je, da čitalnični namen in odborovo delo gre na to, da bi priprasti narod prihajal v dotiko z odličnejšimi svojimi sorokami ter se od teh učil omike in obnašanja. Zato bodi vsemu narodu toplo priporočeno, naj ne zamuja lepih tacih priložnosti! — „Meglene podobe“, ki so se ta večer predstavljale mej primernim berilom, bile so vsem vrlo dobro všeč. Plesni venček je bil prav cvetán, ljubezniv in živahan! Vse nam je delalo veselje do svetlega jutra, čast pa čitalničnemu odboru in večera spretnim voditeljem!

„Utile dulci“ — tudi za koroški „Mir“ nabralo se je 17 goldinarjev. Tistih dveh gospodov, ki sta lepo to misel izprožila ter izvršila, imeni znamočimo ter ji ne objavljamo; živimo namreč v neznotnej tej dobi, ko se zatirajo in pregnajo možje, ki za izobraženje naroda kaj storé in vsak hipec smo v nevarnosti, da nam nad glavo poči razburjena petarda Waserjeva!

Iz Prema 29. januvarja. [Izv. dop.] Včeraj ob 6. uri zvečer postala bi bila premska vas kmalu žrtev groznega plamena. Vnel se je bil iz do sedaj neznanega uzroka tik tako imenovanega „avžlaka“ stoeči s slamo kriti hlev Janeza Žiberna, po domače Zormana, kateri je v hipu bil ves v ognji. Pihal je ravno severni veter, tako, da je plamen in ognjene utrinke gnalo proti Smerjam in ne toliko proti vasi. Vendar je bila nevarnost velika, kajti ognjeni utruki padali so na bližnji Renkotov in farovžki hlev. Oba imenovana hleva krita sta s slamo in gorje ubogej vasi, ako bi ne bila nagla pomoč in vsestranska pridnost ob pravem času na mestu.

Prihitelo je bilo tudi obilo ljudstva iz vseh bližnjih vasi; še celo dekleta s škafi so bila prihiteta. Prisrčna hvala torej vsem skupaj za bratovško ljubezen in pomoč! Ker uže dalje časa nij deževalo, bilo je zlasti v tem nevarnem slučaju pomanjkanje vode zelo občutljivo, kajti po vodnjakih se je silno malo več nahaja, večina vodnjakov je pa od kraja

ginalna biti — ali bahanje — ali ponos? Skoro gotovo je ponos! Neiznosljivo jev je najmanje sumičenje. — Misel, da bi utegnil kdo o njej krivo soditi, jo muči. — Čudno dekle!“

To so bile Neždanovljeve misli; zdolej na terasi se je pa o njem govorilo — in vse mogel je on zgorej slišati.

„Moj instinkt,“ zagotavljal je Kolomejcev svoje slušatelje, „moj instinkt mi veli, ta je — jeden rudečih. Za dobo ko sem bil uradnik za osobito važne posle pri generalnem gubernatorji v Moskvi — avec Ladislav — sem se jako izvežbal v spoznauji teh rudečkarjev. Vse po svojem instinktu! Pri tej priliki povedal je Kolomejcev kot à propos, da je v bližini Moskve necega staroverca, katerega je policija dolgo iskala, baš tedaj za peto prijel, ko je hotel skozi okno bajte uit! . . . Lopov sedel je povsem mirno do slednjega trenutka na klopi!“

Kolomejcev pozabil je samo dodati, da oni isti svolasi staroverec od trenutka, ko so ga temnico posadili, nij ničesar več jesti hotel ter gladu umrl.

„Novi vaš učitelj,“ nadaljeval je Kolomejcev

pogorišča bolj oddaljena. Kolikor je bilo še vode v napajalšči za živino, se je vsa porabila, tako, da nij ostalo drugega nego blato.

Z božjo pomočjo ter pridnostjo in požrtvovalnostjo zlasti domačih fantov, katerim gre pri gašenju hvala v prvej vrsti, se je nadaljnje razširjanje tega groznega elementa vendar zabranilo.

Dotični zavarovan je pri „Slaviji“, a k lastnej nesreči poslal je glavnemu zastopu v Ljubljano zavarovalno knjižico popravit, vsled česar je vplačanje ob pravem času zamudil, tedaj je plačilo ie od banke „Slavije“ oziroma njene posebne blagodušnosti odvisno in upamo, da ubogi pogorelec ne ostane brez vse pomoči.

Iz Ptuja 29. januvarja. [Izv. dop.] Slovenski jezik je samo za prostake, distingvirano ljudstvo se sme le distingviranega jezika posluževati, in ta je nemški. Tako vitez g. Waser v svojem najnovejšem ukazu uči, kateri se glasi:

„Dem k. k. Bezirksgerichte wird ausgestellt, dass es mit Ausserachtlassung der Vorschrift des Hofdecretes vom 6. Oktober 1783 Z. 197 die vom Advokaten Dr. Čuček als Vertreter der Gertraud Wesiak der Bestimmung des §. 13 a. G. O. entgegen in slovenischer Sprache verfasste Klage de praes. 16. Februar 1881 Z. 2855 aufrecht verbeschieden hat, wobei bemerkt werden muss, dass dieser Vorgang auch mit Rücksicht auf den Ministerial-Erlass vom 15. März 1862 Z. 865/P. als gerechtfertigt nicht angesehen werden kann, da die Absicht dieses Erlasses nur dahing und auch nur dahin gehen konnte, im inneren Amtsverkehr der Gerichtsbehörden mit nur der slovenischen Sprache kundigen Parteien für letztere Erleichterungen eintreten zu lassen, der Advokat Dr. Čuček aber doch sicherlich der deutschen Sprache mächtig ist.

Graz am 11. Jänner 1882.

Waser m/p.“

Kdor ministerske naredbe objektivno presodi, mora priti do prepričanja, da je takratno ministerstvo imelo dober namen in voljo, pravičnim težnjam slovenskega ljudstva kolikor mogoče ustreči, da so se v naredbah slučaji, v katerih se uže sedaj, — ko še nijso vsi sodniki na Slovenskem slovenskega jezika tudi v pisavi popolnoma zmožni, — s slovenskimi strankami slovenski uradovati mora, le eksemplifikatorično navedli. Gospod Waser pa v svoji zagrivenosti proti slovenskemu jeziku, ministerske naredbe proti svojej boljšej vesti in svojemu prepričanju tako tolmači, da so slučaji, v katerih se slovenski uradovati sme, taksativno našteti, in to je velika pomota.

Dokler nijmamo jezikovne postave, je vsakako potrebno, da minister ministerskim naredbam avtentično interpretacijo da, in sodnike pouči, da je Waserjevo tolmačenje teh naredb nepravilno.

strastveno, „ta je brez dvojbe — rudečkar! Ali ste opazili, da on nikdar prvi ne pozdravi?“

„Jaz ne vem, čemu bi baš on prvi pozdraviti moral?“ dejala je gospa Sipjaginova. „To se mi od njega celo dopada.“

„Jaz sem gost v onej istej hiši, v katerej on služi,“ vzkliknil je Kolomejcev, „kjer on služi, za novce, comme un salarié . . . Torej sem jaz več od njega — torej me mora on prvi pozdraviti.“

„Kaj pa še, moj dragi,“ umešal se je Sipjagin v pravdo. „Vse, kar ste tu govorili, izgleda precej starinsko. Jaz sem samo njegovo delovanje kupil, on sam je sloboden ko prej.“

„On neče vajet čutiti,“ jezil se je Kolomejcev, „le frein! Vsi rudečkarji so takšni. Kakor sem vam uže rek, jaz te gospode poznam. Samo moj prijatelj Ladislav se more z mano meriti. Da pride ta gospodič, vaš učitelj, v moje roke, jaz bi ga drugače držal! Da, da in še kako! Čisto drugače bi piskal . . . in kako ponižno bi se mi odkril . . . veselje bi ga bilo gledati!“

„Lump! Bahač!“ je Neždanov baš hotel zapiti — kar so se vrata odprla in vstopil nij nihče drugi nego Markelov.

(Dalje prih.)

Izpred porotnega sodišča na Dunaji.

Vesteneck proti „Tribuni“.

(Dalje.)

V onih često citiranih besedah pa zdanje ministerstvo niti imenovano nij, tudi se z nikakeršno besedo ne meri na isto. Govor, ki ga je moj klijent takrat imel, bil je prouzročen vsled debate o zakonskej privolitvi od politične oblasti. Takrat se je posebno napadalo na liberalizem v obče. „Liberalizem mora biti pokončan, prej pri nas ne bode bolje“, tako donelo je iz nasprotnega tabora. Na to pa je vitez Fränzl-Vesteneck odgovoril: „Kar je liberalizem storil, bode delovalo dalje, tega črni oblaki, ki se prikazujejo na obzorji, ne bodo uničili“. Če se je Taaffejevo ministerstvo čutilo zadeto, ako se govorji o črnih oblakih, ki so se pokazali na obzorji, tiče se to samo njega. Po mojem mnenju je to razlaganje napačno. Vitez Vesteneck na ministerstvo niti mislil nij. On menil je druge oblake, ki so se prikazali na političnem obzorji, one črne oblake, ki pokazali so se slednji čas na severu (o jerum, tu se je modri nemški Demosten prav grdo spekel! Opomnila poroč.) oblaki reakcije, ki so silnejši nego vsako posamezno ministerstvo, ki njimajo ničesa opraviti z osobami, iz katerih je ministerstvo stavljen.

Zarad tega, gospoda porotnika, boste me oprostili, da Vam ne čitam posameznih člankov. Ako v liste pogledate, našli boste, da oni, ki jih bere, ne ve več, nego, kar v njih stoji, da se vitez Vesteneck kot leniv, ljudstvu sovražen pijač skriti mora, ker druga ne dela, kakor da v krčmeh pijančevanja prireduje, potem pa s pijanimi tovariši pohaja po cestah, pobija okna, provocira škandale. Jaz mislim, na surovejši način ne more se napadati nikdo!

To pa je storil gospod Haman! On to tudi priznava! Sicer nam ne imenuje poverjenika, a on pove, da on je porok za ta njegova poročila. Kako bosta on in njegov zagovornik to opravičela, to morem pač prepustiti njima.

Jaz pač priznavam, da pri časnikarskem poklicu, kjer se dela od ure do ure natančen pregled vsega, kar se tiska, nij mogoč. Lehko se torej prijeti, da v dobrej veri tako očitanje objavi. Ako se mu pa potem dokaže, da se stvar nijma tako, in ako ima priliko natanko vse poizvedeti, a on tega ne poizvle, ter trdovratno svoje trdi, učini moralično drugič delikt, ki ga je učinil prej juridično. To potem nij več lehkomselnost, temveč zloba.

Gospod Haman tudi v slednjem trenutku, ko so spisi dokazali neresnico njegovih poročil, nij čutil potrebe, objaviti častne izjave. „Vaterland“ je tudi ponatisnil poročilo; ko pa se ta časnik prepričal, da je bil zmoten, nij več odlašal to tudi priznati. Jaz mislim, da časti „Tribüne“ in gospoda Hamana ne bi bilo škodovalo, ko bi bil izdal jednako izjavo.

Zato ostajem pri pravu, ki ga smem terjati za svojega klijenta, kot moža „časti“. Ponosen sem na to, da zastopam moža, ki je prejel častna spričevala od tako mnogih visoko spoštovanih mož, kateremu dal je celo pristaš zdanje vlade, gosp. deželni predsednik Winkler hvale vredno spričevalo. Vse okolnosti dokazujejo, da tu tiče se nečesa, kar je naslednje „trač“, a „trač“ velikega pomena, iz katerega skovalo se je najhujšo zatožbo proti mojemu klijentu in če boste Vam predložena vprašanja potrdili, dati boste mojemu klijentu zadostenje, ki ga ima pričakovati kot časten mož!

(Dalje prih.)

Domače stvari.

— („Ljubljanskega Zvona“ II. zvezek) prinaša to zanimljivo berilo: 1. X: Znamenje, pesen; — 2. Dr. Fr. Detela: Malo življenje, povest (Dalje); — Jos. Starčević: Pisma iz Zagreba, V. (nekrolog Avg. Šenoi); — 4. Samostal: Slike iz gorenjskih planin I. V snegu; — 5. —b— Prvi sneg, pesen; — 6. Simon Rutar: Jedinstvo slo-

venskih dežel od VII. do XIII. stoletja (Dalje); — 7. Janko Kersnik: Luterski ljudje, povest; — 8. Boris Miran: Nazaj! pesen; — 9. J. Jelenko: Zemeljski potresi (Dalje); — 10. Fr. Levec: Prilogi k Prešernovemu životopisu 2; — 11. Simon Rutar: „Die Slovenen“ (Konec); — 12. Fr. Hlavka: Slovenske muzikalije. — 13. Slovenski glasnik, ki objavlja zanimljive literarne in umetnostne novice iz raznih slovstev slovenskih. — Kakor smo uže jedenkrat naznani, prošeni so dajaški naročniki Ljubljanski, da bi sami hodili po list v „Narodno Tiskarno“, kajti ker ima „Ljublj. Zvon“ samo v Ljubljani nad 400 naročnikov, raznašvalec pa ne more po več nego po 60 eksemplarjev na jedenkrat jemati s seboj, administraciji nij mogoče, vsem ljubljanskim naročnikom takoj prvi dan lista doposlati na dom. Čitateljem „Slovenskega Naroda“ toplo priporočamo ta prvi naš beletristični in znanstveni list, ki za vse leto stane 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 30 kr.

— (Odbor za Jurčičev spomenik) razglaša danes v našem listu račun o nabranih novcih in stroških, kolikor jih je imel za spomenik. Novcev je bilo nabranih 1840 gld. 92 kr.; stroškov je imel odbor 814 gld. 12 kr. S prebitkom znašajočim 1026 gld. 80 kr. založili se bodo Jurčičevi zbrani spisi, ki so se te dni začeli tiskati v „Narodnej Tiskarni“.

— (Sokolova maskerada) pustni vtorek, kakor čujemo, obeta biti velikanska; za njo se delajo uže vsakovrstne priprave. Odbor bil je v to svrhu pomnožen in ima pridno tenen za tednom svoje seje in posvetovanja o potrebnih uredbah. Vabila so v tisku in se bodo v kratkem počela razpošljati. Nadejamo se, da bomo mimo drugih lepih mask imeli priliko občudovati letos tudi več skupin. Želeti bi bilo tako, da bi se gospodje Sokoli, mej katerimi štejemo čvrste mladeniče, v skupine združili ter tako pospešili zabavo mej plešočim in opazijočim občinstvom. Skrbelo naj bi se tudi dalje, da se občinstvo maskerade udeleži kolikor mogoče v kostumi, nikakor pa v salonski opravi, kajti, ako se vsakdo poslednje posluži, izgubila bi maskerada ono veljavno, katero si je doslej ohraniti vedela in znala.

— („Vrhniška posojilnica“,) katerej je načelnik gospod Fr. Kotnik iz Verda, tajnik pa gospod Jos. Lenarčič na Vrhniku, prične svoje delovanje v sredo 1. dan februarja. Tako šteje naša domovina zoper jeden závod več, da se pomaga ljudstvu, osobito kmetskemu, iz zadreg za malo odškodnino, in da se obustavi surovo oderuštro, ki nam preti ugonobiti vso samostalnost nižjega našega naroda. „Vrhniška posojilnica“ bude gotovo močna ostala, ker za to so nam poroki možje, ki so na čelu človekoljubnega in domorodnega tega dela, da pa bode tudi blagovita in v resnici pomoč ljudstva, treba je razlagati in poučevati narod o tem, kar je dolžnost vsakega narodnjaka. Zato nas veseli poročati, da se duhovniki v vrhniški okolini jeko zanimljijo za ta zavod, in v svojem rodoljubji opozrujejo narod nanj z veljavno svojo besedo. Tako morajo tudi drugi domoljubi delati!

— (Bralno društvo na Opčinah) priredi v soboto dne 4. februarja t. l. veselico s sledečim sporedom: 1. Zajc. — „Bože živi“, pojete moški zbor. 2. Prešeren. — „Železna cesta“, dvogovor. 3. Stos. — „Na ples“, pojete moški zbor. 4. Belly-Eržen. — „Štampihar mlajši“, gluma v jednem dejanju, igrajo domači diletantje. 5. Leban. — „Sladka kislica“, humoristična polka, pojete moški zbor. 6. „Ples“. Plesu in mej posameznimi točkami svira septet iz orkestra vojaškega pešpolka „Nadvojvoda Albrecht“. Vstopnina za neude: k besedi 20 kr. za osobo — k plesu 80 kr. za moške. Začetek ob 7 uri zvečer.

— (Z Dunaja) se nam kot dodatek k prvemu vabilu piše, da bode na „Vodnikov večer“ dne 3. februarja čital predsednik „Slovenije“ g. J. Babnik nekaj iz zgodovine Koroške, da bode igrali g. prof. Glaser na citre in gospica Š—ova na klaviru in da vse na Dunaji bivajoče Slovence srčno vabi odbor.

— („Niva“) prvi ilustrovani ruski list, ki na leto prinaša do 2000 slik ter šteje mej svojimi sodelavci prve ruske pesnike in pisatelje, imela je lansko leto 60.000 naročnikov. „Niva“, ima vsak mesec modno prilogo s 500 in več modnimi načrti ter svojim naročnikom daje vsako leto za nagrado lepo izvirno rusko sliko, delo kakega imenitnega ruskega slikarja. Za to leto odbrana je slika „Dragi gost“ od prof. J. Jakobija. „Niva“ stane po 8 rubljev na leto in naročnina se pošilja v Peterburg (boljšaja morska ulica d. br. 9.)

„Ljublj. Zvon“.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj. (Oficijelno). Iz Serajeva odpolne čete, da rekognoscirajo okolico, prelezle so v 29. dan m. m. gorsko sedlo Rogoj. 100 vstašev je bilo tu zbranih in vnel se je boj. Vstaši so se umaknili. Naše čete so spoznale, da je glavni tabor vstašev na Krbljini. Stotnik generalnega štaba Babič in stotnik Tychi sta bila težko ranjena, jeden mož mrtev, jeden ranjen; vstaši pa so izgubili pet mož. Hotze kooperira sedaj z garnizijo v Foči. V 28. dan m. m. zaderli so panduri iz Zlebeja na roparske čete, mej katerimi so bili tudi Krivošijanci; vnel se je več ur trajajoč boj s puškami; roparji potegnili so se v gore; jeden Krivošijanec je obležal mrtev, jeden je bil ranjen.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V četrtek 2. februarja 1882.

DEBORAH.

Ljudski igrokaz v 4 dejanjih, spisal D. Mosenthal, poslovenil Franjo Cegnar.

O SOBE:

Lovrè, župan — — — — — gospod Pevec.
Jožef, njegov sin — — — — — gospod Danilo.
Zupnik — — — — — gospod Rus.
Ana, njegova strijelica — — — — — gospod M. Nigrinova.
Učitelj — — — — — gospod Sršen.
Zdravitev iz vasi — — — — — gospod P. Kajzel.
Trgovec — — — — — gospod Sturm.
Sivar — — — — — gospod Samovič.
Pek — — — — — gospod Vižmarski.
Deborah — — — — — gospod G. Nigrinova.
Judovska žena — — — — — gospa Gutnikova.
Abraham, slep starček — — — — — gospod Zbiljan.
Ruben — — — — — gospod Hudorovič.
Stara Liza — — — — — gospa Gutnikova.
Krčmarica — — — — — gospod A. Novakova.
Jakob, fant — — — — — gospod Dolinar.
Rozalka, kmetska deklica — — — — — gospod M. Novakova.
Deklica, Kmetje, Judje, Godci.

Igra se v neki vasi na južnem Štajerskem v letu 1780. — Mej drugim in tretjim dejanjem je osem dnij, mej tretjim in četrtem pa pet let.

Vstopnina kakor po navadi.

Kasa se odpre ob 1/2, 7. ur. — Začetek ob 7. ur. zvečer.

Meteorologično poročilo.

(Pregled čez pretečeni teden.)

Barometer: Stanje barometrovo je bilo ves teden zelo visoko in sploh za 16-18 mm višje, kot srednje stanje vsega leta; znašal je namreč 751-48 mm in je bilo vsak dan nadnormalno. Z ozirom na povprečno številko vsega tedna je bilo stanje vtorek, sredo in četrtek nadnormalno, v ponedeljek, petek, soboto in nedeljo pa podnormalno. Najvišje srednje stanje, za 3:08 mm nad normalom, je imel barometer v sredo, najnižje, za 3:30 mm pod normalom, pa v nedeljo, največji razloček v srednjem stanju znaša torej 6:38 mm, torej skoraj za 2 mm manj, kot pretečeni teden. Najvišje v celem tednu sploh, namreč 754:98 mm visoko, je stal barometer v četrtek zjutraj, najnižje, 747:49 mm visoko, v nedeljo opoludne; razloček mej maksimum in minimum vsega tedna sploh znaša torej 7:49 mm. Največji razloček mej stanjem jednega dne, za 2:69 mm, je imel vtorek, najmanjši, za 0:54 mm, sreda.

Termometer: Srednja temperatura vsega tedna je znašala — 2:7°C, to je za 1:2°C pod normalom. Temperatura je bila samo v ponedeljek in vtorek nadnormalna, vse druge dni pa podnormalna. Najvišjo srednjo temperaturo, + 0.2°C ali za 2:29°C nad normalom, je imel ponedeljek; najnižje, — 4:9°C ali za 3:39°C pod normalom, pa četrtek; največji razloček v srednjem temperaturi znašal je torej 5:1°C. Najvišja temperatura vsega tedna sploh, + 0.8°C, je bila v ponedeljek zjutraj; najnižja, — 6:0°C, v petek zjutraj; največji razloček v temperaturi vsega tedna sploh znaša torej 6:8°C. Temperaturna je bila samo v ponedeljek zjutraj in opoludne pozitivna, sicer pa ves teden negativna. Največji razloček v temperaturi jednega dne, za 2:4°C, je imela nedelja; najmanjši, za 0:8°C, vtorak. Temperatura je bila torej v pretečenem tednu zelo jednakomerna.

Vetrovi zadnjega tedna so bili vedno slabotni. Zastopani so bili skoraj izključljivo le severni in vzhodni vetrovi. Z največimi, namreč z 29%, je bila zastopana „burja“, s po 19%, „gorenjec“ in „brezvetrije“, s 14%, „sever“, slednjič s po 9:5%, „vzhod“ in „jugozahod“.

Vreme je bilo tudi ta teden vsled zelo visokega stanja barometrovega zelo stanovitno in suho, dežja ali snega ves teden nij palo nič. Nebo je bilo večinoma, z 62%, oblačno; z 28:5% megleno; z 9:5% pa jasno.

Račun

o dohodkih in stroških za Jurčičev spomenik

A. Stroški.

1. Taksa, da se spomenik sme postaviti	15 gld. — kr.
2. Kamen na grobu in njega postavljanje	460 " — "
3. Zlate črke na spomeniku	10 " 95 "
4. Železna ograja okolo groba in nje postavljanje	269 " 05 "
5. Streha nad spomenikom	6 " 40 "
6. Dve svetilnici	14 " — "
7. Cvetice na grobu in lepenje groba	30 " 82 "
8. Tiskovine	3 " 20 "
9. Poština	4 " 70 "
Skupaj	814 gld. 12 kr.

B. Dohodki.

Nabranega je bilo a) v gotovini	1820 gld. 92 kr.
b) v dolžnih pisnih	20 " — "
Skupaj	1840 gld. 92 kr.
Ako se tedaj stroški	814 " 12 "
odtejejo, kaže se prebitka	1026 gld. 80 kr.
od katerega je pri obrtniškem društvu v Ljubljani na knjižico št. 320, B naloženih v blagajnici je a) gotovine	980 " — "
b) jedna srečka ljubljanskega posojila	25 " 80 "
Vsega skupaj	20 " — "
V Ljubljani 31. decembra 1881.	1026 gld. 80 kr.

Za odbor:

Dr. V. Zarnik,
predsednik.

Dr. Jos. Staré,
blagajnik.

Tržne cene v Ljubljani

dné 1. februvarja t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	9	43
Rež,	6	18
Ječmen	5	4
Ovoc,	3	25
Ajda,	5	4
Proso,	5	20
Koruzna,	6	20
Leča	8	—
Grah	8	—
Fizol	8	50
Krompir, 100 kilogramov	2	68
Maslo, kilogram.	96	—
Mast,	82	—
Špeh frišen	70	—
" povojen,	76	—
Surovo maslo,	80	—
Jajca, jeden	2	—
Mleko, liter	8	—
Goveje meso, kilogram	56	—
Teleče	52	—
Svinjsko	54	—
Koščunovo	30	—
Kokoš	45	—
Golob	18	—
Seno, 100 kilogramov	2	86
Slama,	1	96
Drvna trda, 4 kv. metre	7	—
" mehka, "	4	50

Dunajska borza

dné 1. februvarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni državni dolg v bankovcih	74 gld. 10 kr.
Enotni državni dolg v srebru	75 " 30 "
Zlata renta	93 " 10 "
1860 državno posojilo	130 " — "
Akcije narodne banke	826 " — "
Kreditne akcije	287 " — "
London	120 " 20 "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 55 "
C. kr. cekini	5 " 64 "
Državne marke	58 " 65 "

Ker mi pri svojem odhodu iz mire mi Ljubljane nij mogoče se od vseh prijateljev in znancev in ljubih bratov „Sokolov“ osobno posloviti, storim to po tem potu in jim kličem presrečno:

„Z Bogom!“ „Na zdravje!“

Josip Ginter.

(67)

Naznanilo.

Udano podpisani naznanja **Svojim**, da se je z Dužnega domov povrnil in da kakor poprej žepne, stenske in cerkvene ure, kakor tudi šivalne stroje itd. dobro in po nizkej ceni popravila. Izdeluje tudi nove cerkvene ure in hišne brzojave.

Matija Petrič,

urar v Postojni.

Hiša v Dolenjem Logatci,

sredi vasi, blizu železnične postaje, imajoča 9 sob, 2 kuhinje, 3 kleti, mesnico, veliki zidan hlev, šupo, pripravno za goštilno, mesarijo, za trgovce z lesom itd., daje se o sv. Juriju za jeden ali več let po nizkej ceni v **najem**. — Natančneje pove gospod

J. Brus
v Dolenjem Logatci.

(46—2)

Izdajatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Zahvala.

Gospodu **Jul. pl. Trnkoczyju**, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na **protinskej bolezni** na nogi **silno trpeli**, in razna domača zdravila brezuspešno rabi. Ko je pa bolezen čedalje hujša prikajala in uže več dni nijsa mogla stopiti na nogo, se spomnim na **Vaš dr. Maličev protinski evet za 50 kr.**, ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je **čudovit uspeh**, da so se po kratke rabi tega zdravila **oprstili mučnih bolečin**. S popolnim prepričanjem **priznavam torek dr. Maličev protinski evet kot izvrstno zdravilo** in ga vsakemu bolniku v jednakoj bolezni **priporočam**. Vaše blagorodnosti pa izrekam **najprisrenejšo zahvalo**, z vsem spoštovanjem udani

(62—1)

Franc Jug,
posestnik v Šmariji p. Celji.

Lepe in po ceni
klobuke in čepke,
kakor tudi
kožuhovino
prodaja
Anton Krejči,

v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu gledaliških ulic.

Umetne zobe in zobovja

postavlja po najnovijem amerikanskem sistemu v **zlatu**, **vulkanitu** ali **celulojdu** brez bolečin.

Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,
poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Cvet zoper trganje,

po dr. Malici, (533—19)

je odločno najboljše zdravje zoper **protein ter revmatizem**, **trganje po udih, bolečine v krizi ter živilih, oteklini, otrple ude in kosti** itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „**cvet zoper trganje po dr. Malici**“ z **zraven stojecim znamenjem**; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje samo lekarna „**pri samorogu**“ J. pl. Trnkoczyja na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Usojam si p. n. občinstvu naznanjati, da imam v svojej fotografskej delavnici v zalogi

fotografijo dr. J. Bleiweisa vt. Trsteniškega

v vsakej velikosti od 30 kr. do 2 gld.; dobijo se tudi v prodajalnici gospoda **Pavšina**.

Ob jednem tudi naznanjam, da se v mojem atelierji vsak dan in pri vsakeršnjem vremenu **fotografira**.

Rosa Krach,
vdova fotografova.

(49—2)

Tuji:

30. januarja:
Pri **Slojan**: Jelnek z Dunaja. — Do-
linar iz Mokričke. — Israel z Dunaja. —
Kopla iz Montnika.
Pri **Malléi**: Damij z Dunaja. —
Schneberger iz Grada. — Bergles z Du-
naja. — Angres iz Berolina. — Skovron-
ski iz Moravskega.
Pri **avstrijskem cesarju**: Jüng-
ling z Dunaja.

Umrl so v Ljubljani:

28. januarja: Ida Mahakovský, žena orguljno tuberkuloze. — Marija Blaž, sobne slikejarka, žena, 56 let, Dunajska cesta št. 10, za vnetjem plut. — Barbara Schmidt, pekovska vdova, 89 let, Poljanska cesta št. 21, za slabostjo.
29. januarja: Jože Mauracher, delač, 45 let, Poljanski delavec, nasip št. 50, za jetiko.

Dunaj 1880.

Podoba steklenice Bittnerjevega „konifern. sprita“ s patent. razprševalnim aparatom.

Le pravo z varstveno znamko. Patent.razprševalni aparat ima firmo: Bittner, Reichenau N.-Oe. vličo.

Oznanilo.

Služba **organista in cerkovnika** je izpraznena v **Zgornjem Tuhinji** pri Kamniku. Prosilci naj se oglaši pri županstvu v Zgornjem Tuhinji do srede meseca svečana pismena ali ustno.

(66)

V. LOBENWEIN
fotografski atelier
v hotelu „pri slonu“.
Fotografira se vsak dan.

(63—1)

Dr. Sprangerjeve
kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodci, migrēno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr. ih, mastno zgago. Telo se hitro sčisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kislino. Davici in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po 1/4 žličke vsake uro, ter varujejo naležljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. **J. Svoboda** v Ljubljani, à flacon 30 in 50 kr. av. velj.

(247—66)

Vsak dan
frisni kroffi
pri
J. FÖDERLU,
Lingarjeva ulica.

(5—5)

Augenblicks-

Drucker

D. R. P. No. 14120. — K. K. Privilegium No. 9181. Wegen seiner in jeder Hinsicht bewährten Vorzüglichkeit die älterne Preismedaille nicht Diplom von der Wiener Ausstellung verliehen wurde, ist der einzige patentirte Copiapparat mittels Buchdruckfarbe. Der selbe lief